

FRANKFORT, den 6. Maart.

Berigten uit Sira melden, dat de Grieken op Scio met een uit Azie aangekomen corps troepen zijn slaags geweest en eenig verlies geleden hebben. — De Engelschen schijnen alleen met 5 oorlogs-vaartuigen den aanval op Carabusa gedaan te hebben. Zij hadden 500 man soldaten aan boord. Na het vermeesteren des eilands hebben zij bezetting in het kasteel gelegd. Op één na, bevonden zich al de zeeroovers in de haven.

Volgens brieven uit Konstantinopel, welke te Bucharest zijn ontvangen, schijnt de staat van zaken nu steeds dezelfde te blijven, hoewel de vervolgingen tegen de Katholieke Armeniers zijn gestaakt, en den Armenischen patriarchen, Karabet, op twee strenge voorstellen, herhaalde bevelen te komen gegeven, dat de Porte met de tusschen de onderwerdende Christen sekten bestaande godsdienstige verschillen zich niet wilde bemoeijen, en dat zij hem, voor alle te Konstantinopel gezetene Armeniers slechts wilde aansprakelijk maken, omdat zij uit Bagdad was gewaarschuwd, op deze natie een waakzaam oog te houden, welke zich in Perzie en Aziatisch-Turkije door staatkundige woelingen bij de regering had verdacht gemaakt, en door den patriarch zelf, als hoogst gevaarlijk was afgeschilderd, als eene natie, voor welker trouw hij niet kon instaan. Evenwel is men van de verbanning der Katholieke Armenische geestelijkheid niet terug gekomen, en heeft geene schadeloosstelling voor de verbeurd verklaarde eigendommen gegeven. Ook worden de fermans tot de schiepvaart in de Zwarte Zee nog steeds geweigerd. Desniettegenstaande leven welonderdichte lieden nog in de verwachting, dat de Porte het niet tot het uiterste zal laten komen om zich blindelings in eenen afgrond van gevaren te storten; waartoe zij nauwelijks haar bestaan zou redden, zonder de onafhankelijkheid der Grieken te kunnen tegengaan. Alleen aan de ulema's zal het wellicht te wijten zijn, wanneer de Grootste Heer den raad van verstandigen niet volgt, om aan de Grieken, in den geest van het Londensche verdrag, billijke rechten toe te staan. Deze kaste, welke nog haren ouden invloed tracht te doen gelden, dien zij, zoo als vroeger de janitsaren, schier despotisch in regeringszaken uitoefende, heeft meer haar eigen belang, dan het algemeene welzijn op het oog, en hoopt bij groote staatkundige verwarringen, de haar dagelijks gevaarlijker wordende zelfstandigheid van den Grooten Heer te ondermijnen, en weder haar vorig, sedert eenigen tijd zeer verminderd aanzien magtig te zullen worden; de minst gematigden onder hen zouden, om hunne wenschen te bereiken, wel verder gaan en nog strafwaardiger plannen trachten ten uitvoer te brengen, vreesden zij niet de geheele natie tegen zich in 't harnas te jagen.

Uit Corfu verneemt men, dat de graaf de Gilleminot, Fransch gezant bij de Porte, zeer verwonderd is geweest, bij zijne terugkomst de gezanten van Engeland en Rusland aldaar niet meer aan te vinden. De Russische gezant zal, meent men, eerlang over Ancona naar Corfu terugkeeren; doch de Engelsche, die naar Londen is vertrokken, door lord Strangford vervangen worden.

De Oostenrijksche Beoachter wederlegt het gezegde van den markies van Landsdown in het Hoogerhuis te Londen, dat het eiland Sphacteria tot de Jonische eilanden zou behooren. Het was beurtelings in de macht van de Grieken en Turken, en bij den slag van Navarino in handen van de laatsten.

Men meldt uit Keulen, dat hetgeen er gemeld is van een vrien doopvoer van Pruisische fabrieksgederen door de Nederlanden, ongegrond is.

PARYS, den 6. Maart.

Volgens een der dagbladen, zullen de bisschop van Hermopolis en de heer de Chabrol, die den 3. dezer als ministers zijn ontslagen, bij de eerste gelegenheid van den Koning de orde van den Heiligen Geest bekomen.

De nieuwe ministers van eeredienst en van marine hebben den eed in handen des Konings afgelegd.

De heer Delavau, gewezen prefect van politie, wordt thans bij het koninklijke gerechtshof te Parijs verhoord, in zake van de onlusten, welke den 19. en 20. November in de hoofdstad plaats hadden. Volgens een der dagbladen, heeft een lid van den staatsraad het voorstel gedaan, om gemelden heer, alsmede den heer Franchet, gewezen directeur-generaal van politie, wegens het bloedvergieten op die dagen, verantwoordelijk voor den regter te stellen, en is dit voorstel aan den minister van binnenlandsche zaken medegedeeld, om zijn advies te bekomen. — Een ander dagblad verzekert, bij herhaling, stellig, dat de gendarmen, welke op die dagen in dienst zijn geweest en op de menigte hebben ingehouwen en geschoten, tot den rang van adjudant toe, allen eene buitengewone belooning in geld hebben ontvangen. Ook is het gebleken, dat een der commissarissen van politie, welke een voorstel had gedaan, geschikt om het bloedvergieten te voorkomen, order heeft ontvangen om op die dagen te huis te blijven.

Bij een dezer dagen uitgegeven geschrift stelt de advocaat Germain voor, den heer Vaulchier, directeur-generaal der posterijen, in staat van beschuldiging te stellen, wegens het menigvuldig openbreken van aan den post toevertrouwde brieven, het ontvreemden van wissels en andere papieren van waarde uit dezelve, en meer andere vergripen, zonder dat er maatregelen schijnen genomen te worden om dit te keer te gaan of de dieven te straffen.

De kamer der afgevaardigden beraadslaagt thans met gesloten deuren over het adres in antwoord op 's Konings aanspraak. Men verneemt daarvan het volgende. De zinsneden betrekkelijk den slag van Navarino en de zaken van het Oosten zijn met eene kleine verandering doorgegaan. Een der leden wilde, dat den Koning geene magt ter bescherming van Griekenland zou worden aangeboden, vermits de Koning er geene vroeg; doch de minister heeft geantwoord, dat er geene bedenking tegen het aanbod der kamer was. De zinsnede, waarbij het stelsel van het vorige ministerie gelaakt wordt, is mede doorgegaan, doch, op de aanmerking van de ministers van justitie en binnenlandsche zaken, dat de woorden, welke zinspelen op de pogingen van het vorige ministerie om de waarheid niet te laten doordringen, den Koning wellicht onaangenaam zouden zijn, heeft men, na eenige discussie, die woorden er uitgeligt. Verder is eene zinsnede aangenomen, waarbij het verlangen

vervalt betingd, dat het onderwijs in alle takken en voor alle leerwijzen bij eene wet moge geregeld worden. Hierbij zijn de vrijheden der Katholische kerk in aanmerking gebracht. Daar bij het charter aan alle godsdienstige bescherming wordt toegezegd, is, op de aanmerking van een lid der vergadering, van deze bescherming mede melding gemaakt. Even zoo is aangenomen eene zinsnede, waarbij men het verlangen betingd, dat er eene wet ter verzekering van de echtheid der verkiezingen moet komen. De partij van den gewezen minister de Villele heeft zich veel moeite gegeven, om de eer van haren meester zoo veel mogelijk te behouden; doch hare pogingen zijn vruchteloos geweest en de uitgegeven gedeelten van het adres zijn telkens met eene afdoende meerderheid aangenomen.

De minister van buitenlandsche zaken heeft bij deze beraadslagen belangrijke ophelderingen gegeven, ten aanzien der zaken van het Oosten. Hij zeide hoofdzakelijk het volgende. In de zitting van de kamer der pairs van den 15. Februarij, werd de hoop te kennen gegeven, dat men, ten aanzien der zaken van het Oosten, zijn doel zou kunnen bereiken zonder tot de wapenen de toevlugt te nemen. «Ik sprak toen zoo, in de onderstelling, dat de verzekeringen, welke wij ontvangen hadden, niet ijdel zouden wezen, en dat de verwachtingen, welke wij op dien grond mogten opvatten, door de gebeurtenissen zouden bevestigd worden.» De zaak heeft thans eene andere gedaante gekregen, en wel sedert kort, daar de ambassadeur der Nederlanden nog den 4. Januarij geruststellende verzekeringen aan den ambassadeur van Frankrijk toezond. Te dien tijde was men van wege de drie mogendheden ook te Londen bezig, om een antwoord aan den groot-vizier gereed te maken, ten gevolge waarvan wellicht de onderhandelingen weder konden geopend worden. Den 19. Februarij werd bij den minister eerst het manifest van de Porte ontvangen, dat in het geheim aan hare staatsambtenaren medegedeeld was, en waarbij zij te kennen geeft, dat zij Europa door gewaande beloften omtrent hare gezindheden en toebereidselen heeft zoeken te misleiden. De eerste gevolgen van dit manifest zijn bekend: de Porte heeft verbanningen in massa gedaan, zonder op de vertoogen der staatsgezanten eenige acht te slaan. De drie hoven houden zich steeds bezig om te zamen de besluiten te bepalen, welke door dezen nieuwen staat van zaken noodzakelijk worden. Evenwel moet men het nog niet daarvoor houden, dat onvermijdelijk de oorlog zal uitbreken.

Ook van Algiers heeft de minister gesproken. Hetzelve wordt door tien oorlogsvaartuigen naauw geblokkeerd. Het Algerijnsch eskader heeft te vergeefs gepoogd de haven uit te zeilen. De Algerijnsche regering en bevolking zijn deze blokad reeds zeer moede.

Men zegt vrij algemeen, dat de drie mogendheden troepen naar Morea zullen zenden, ten einde dit schier-eiland tegen nieuwe aanrallen te beschermen. Men meent, dat reeds eenige Fransche troepen order hebben ontvangen om zich naar Marseille te begeven en dat wellicht de troepen, welke te Cadix zijn, zich van daar naar Morea zullen inschepen. De generaal Loverdo, een Griek van geboorte, zou het bevel over deze troepen bekomen.

Het bestuur der maatschappij voor het lager onderwijs is gisteren bij den minister van onderwijs ten gehoor toegelaten, en heeft, namens die maatschappij, Zijne Exc. een verslag van den treurigen toestand van dit onderwijs overhandigd, houdende tevens opgave van de zwakheden, welke men bij de oprichting van nieuwe scholen, vooral van scholen van wederkerig onderwijs, ontmoet. De maatschappij verzoekt de intrekking der koninklijke ordonnantie van den 8. April 1824, waarbij het lager onderwijs geheel en uitsluitend van de bisschoppen afhankelijk is gemaakt. De minister heeft, naar men verneemt, groote belangstelling in deze zaak betoond.

De telegraaf heeft het bericht overgebracht, dat de infant don Miguel den 22. Februarij de Taag is binnengelopen. Deze vorst is gelukkig de gevaren van eenen vierdaagschen storm ontkomen, waardoor verscheidene schepen op de kusten van Portugal zijn vergaan. Zoodra het schip, waarop de infant zich bevond, het anker op de reede van Lissabon had geworpen, zijn de Koninginne-moeder en de Infante-Regentes aan boord van hetzelfde gekomen en hebben langen tijd met den vorst gesproken. — Bij deze gelegenheid heeft men tevens vernomen, dat de goederen van de Engelsche armee reeds ingeschiept waren en de troepen weldra Lissabon zouden verlaten.

Door eene aardbeving, welke den 4. Februarij op het eiland Ischia (koninkrijk Napels) plaats had en slechts 4 seconden duurde, zijn bijna alle huizen van het dorp Casamicciola ingestort. Negen en twintig menschen zijn daarbij omgekomen.

Particuliere berigten uit Weenen melden, dat, gedurende het verblijf van den jongen hertog van Brunswijk in die hoofdstad, waarvan het doel was om Oostenrijks tusschenspraak in de geschillen van den hertog met zijnen gewezen voogd, Z. M. den Koning van Groot-Brittannië en Hannover, te verwerven, de congregatie van Weenen is werkzaam geweest, om hem tot het roomsche geloof over te halen, en dat zij hierin geslaagd is, zoodat Z. H. als een vereerder der Moederkerk naar zijner staat terugkeert.

Van den 7. Maart.

Bij koninklijke ordonnantie van gisteren, zijn onderscheidene kiesvergaderingen bijeengeroepen, om gedeeltelijk eene nieuwe benoeming van leden van de kamer der afgevaardigden te doen, daar eenige der door haar verkozen personen, in meer dan een departement of arrondissement benoemd, elders de benoeming hebben aanvaard. De verkiezingen van het departement Vosges zijn, om de gepleegde onregelmatigheden, door de kamer der afgevaardigden vernietigd. Volgens koninklijke ordonnantie van gisteren, moeten in dat departement nieuwe kiezerslijsten opgemaakt worden.

Uit Londen wordt den 4. dezer gemeld, dat er een koerier uit Weenen met gunstige tijdingen van Konstantinopel was aangekomen. Men wist echter niet bepaald wat die tijdingen inhielden. — Een der Londensche dagbladen beweert, dat men thans weet, dat het Turksche manifest opgesteld was in de meening, dat de slag van Navarino door een bombardement van Konstantinopel zou gevolgd worden. Wanneer de Porte uit dezen waan was gebracht, zou zij, dacht men, veel handelbaarder worden.

REGTERLIJKE WILLEKEURIGHEID.

Wie de vrijheid lief heeft, haat de losbandigheid, en bemint wet en orde, zonder welke geene vrijheid op den duur bestaan kan. Hij bemint die zoo zeer, dat hij steeds gehoorzaamheid predikt aan elke wet, die naar de wettiglijk vastgestelde wijze gegeven, en dus in den vorm wettig is, al is het ook dat dezelve bepalingen bevat, die minder gepast en doelmatig zijn, ja zelfs eenig gevaar aan de vrijheid schijnen te dreigen, zoo lang, namelijk, die wet als wet bestaat en op geene wettige wijze buiten werking is gesteld. Deze eerbied, voor al wat wet is, verhindert echter den waren liefhebber der vrijheid niet, om openlijk zijn gevoelen over het ongepaste en ondoelmatige eener zulke wet aan den dag te leggen, en zijne wenschen uit te brengen, dat die op eene wettige wijze omgevoerd worden buiten werking gesteld, en door eene meer doelmatige wet vervangen. Hij zal zulks zoo veel te eer doen, wanneer die wet, door hare eigene bepalingen, gelegenheid of zelfs aanleiding schijnt te geven tot willekeurigheid in hare toepassing, en alzoo met eenig gevaar die vrijheid bedreigt, als middel tot behoud van welke zij voornamelijk eerbied moest inboezemen.

Wij leven, Gode zij dank! niet onder de regering van GRATIANUS VALENTINIANUS en THEODOSIUS, toen het met heiligschennis werd gelijk gesteld, het oordeel van den vorst aan eenig onderzoek te onderwerpen, of aan de verdiensten van door hem aangestelde personen te twijfelen. Neen, al is ook eene wet door eenen minister ontworpen, van wege Z. M. aan de Staten-Generaal voorgedragen, en door dat collegie goedgekeurd; ook dan nog mogen wij die wet aan een openlijk onderzoek onderwerpen, onze aanmerkingen op dezelve (natuurlijk met bescheidenheid) openbaar maken, en onze wenschen uiten, om dezelve afgeschaft en door eene andere wet vervangen te zien.

Het is thans mijne bedoeling, eenige zoodanige bescheiden aanmerkingen in het midden te brengen omtrent de wet van 10 April 1815, houdende voorschriften tot spoedige en krachtdadige beteugeling van onrust en kwaadwilligheid, die ik meen van zoo veel gewicht te zijn, dat men de meest gegronde reden heeft om te wenschen, dat eenige bepalingen dier wet hoe eer beter buiten werking mogen worden gesteld en door meer doelmatige wetsbepalingen vervangen.

Die wet gedeeltelijk zijnde ingetrokken bij de wet van den 6. Maart 1818, zijn mijne bedenkingen alleen gericht tegen de beide eerste artikelen derzelve, van den volgenden inhoud:

« Onverminderd het verordende bij den eersten titel van het derde boek van het nog werkende criminele wetboek, voor zoo verre daaraan bij de navolgende bepalingen niet wordt gederogerd, zullen alle de gezonden, welke zich zouden mogen verstouwen, om zoodanige geruchten, tijdingen, berigten, of wat dies meer zij, uit te strooijen, welke eene strekking zouden mogen hebben om de goede gemeente in beweging te brengen, of dezelve, door onwaarachtige en verzonnen tijdingen van onheilen of tegenspoed, te verontrusten, gelijk mede alle degenen, welke de onbeschaamdheid zouden mogen hebben, om zich, hetzij door openlijke gesprekken of uitroepingen, hetzij door eenigerhande daden of geschriften, te doen kennen als voorstanders of werktuigen eener vreesde overheersching, en eindelijk alle degenen welke oneenigheid, twist, tweespalt, verdeeldheid of wantrouwen onder de ingezetenen mogten zoeken te veroorzaken, of volksbewegingen, combustie of wanorde te verwekken, hetzij door het aanheffen van een oproerkreet langs de straten of op openbare plaatsen, hetzij door andere bedrijven, door welke de rust en goede orde zoude kunnen gestoord worden, naar mate van de zwaarte van zoodanige zaken en misdrijven en naar den minder of meerder verzwarenden aard der omstandigheden, gestraft worden, hetzij met gestrenge geeseling aan den lijve, hetzij met geeseling en brandmerk, en, in beide gevallen, met gevangenzetting, niet te boven gaande den tijd van tien jaren; hetzij alleen met gevangenzetting niet te boven gaande den voorschreven tijd. — Art. 2. Ingeval de misdrijven, in het vorig artikel vermeld, eene werkelijke versterking der openbare rust of oproer zouden mogen verwekken of daartoe onmiddelijk aanleiding gegeven hebben, of daarmede zijn vergezeld geweest, zullen de daaraan schuldige personen, zoowel als de bewerkers en da-delijke begunstigers daarvan, met eene zwaardere straffe en zelfs naar vereischt van zaken met den dood worden gestraft.»

Het valt al aanstonds, als van zelve in het oog, dat de omstandigheden, in welke de wet gegeven is, en waarvan in de inleiding tot dezelve gewaagd wordt, eenen bijzonderen invloed gehad hebben op het ontwerp van derzelve bepalingen en dat de voornaamste bedoeling geweest zij met dezelve een spoedig en krachtig werkend middel daar te stellen, ter beteugeling van zoodanige kwaadwilligen, die genegen mogten zijn den terugkeer der kort te voren verdreven vreemde overheersching te begunstigen, waarmede ons land ten dien tijde bijzonder bedreigd werd. Men kan die wet dus beschouwen als eene wet van het oogenblik; als eene voor dat tijdstip gericht aan de aangewezen regtbanken opgedragen last ut caveant ne quid Respublica detrimenti capiat, waardoor hun eene magt gegeven werd, welke men, in meer geruste tijden, hun bezwaarlijk zoude hebben verleend; eene magt, die men in de toenmalige omstandigheden noodzakelijk rekende, maar die men het voornemen niet had op den duur te doen blijven bestaan. Dit gevoelen wordt reeds waarschijnlijk, doordien, in de inleiding zelve, de wet wordt aangekondigd, als eene voorziening, tot aan de invoering van een algemeen wetboek, welke men denklijk toen niet meer zoo verwijderd achtte, als de ondervinding, in het vervolg, in der daad geleerd heeft, en wordt volkomen zeker, wanneer men de inleiding der wet van 6 Maart 1818 met dezelve vergelijkt.

Wanneer men die wet niet uit dat oogpunt beschouwt, dezelve niet aanmerkt als door de noodzakelijkheid van het oogenblik ingegeven; een oogenblik waarin men meende iets te mogen en te moeten opofferen aan de verzekering van het behoud van ons volksbestaan en de afkeuring van het vreemde juk, dan zou men, zoo ik niet geheel dwaal, niet ligtelijk de bepalingen eener wet kunnen regtvaardigen of liever verschoonlijk kunnen vinden, die eene zoo slechte redactie heeft, die de hoofdvereischten eener criminele wet, de behoorlijke bepaling der misdaden, waartegen zij gericht is, en de straffen, waarmede zij dreigt, ten eenemale mist, en dus de qualificatie der daad en de toepassing der straf grootendeels aan de willekeur van den regter overlaat, en hem meester maakt om misdadig te vinden in eene daad, die misdadig afkeuring verdient, maar echter geene misdadig is, omdat zij bij de wet niet als zoodanig is gequalificeerd, en om eene straf toe te passen, geheel en al aan de beganne misdadig geonvenredigd.

Wat de redactie betreft, het schijnt dat de opsteller dier wet met alle geweld dezelve zoo heeft willen inrichten, dat er toch geene enkele daad, die van verre of nabij, onder de rubriek der wet mogt kunnen geacht worden te behooren, zoude overblijven, waarop de wet niet van toepassing zou zijn of kunnen gemaakt worden, en dat hij, zich buiten staat gevoelende, om deze zijne bedoeling, in eenige weinigte algemeene regelen, en met eene voor de wetgeving voegende waardigheid en deftigheid

van stijl uit te drukken, zijn heil gezocht heeft in eene openbaring van woorden, die deels ongepast, deels overtollig zijn, en in het verleen van de meest uitgestrekte en in der daad zeer bedenkelijke ruimte aan den regter in de qualificatie der daad; waardoor de wetgever, zich zelve van de moeite ontslaande, het moeilijkst gedeelte zijner functien, de nauwkeurige bepaling der misdadig en straf, op den regter heeft overgebracht, en aan diens onzekere en altijd gevaarlijke wijsheid, in de bijzondere voorkomende gevallen, overgelaten, wat, door de alleen onpartijdige wet, in het algemeen, had moeten bepaald, en zonder eenige wettiging vastgesteld zijn.

Ik geloof niet, dat men ligtelijk zal tegenspreken, dat eene criminele wet, zal zij goed zijn, volstrekt de beide volgende hoofdvereischten moet bezitten: 1. dat de daad, door de wet als misdadig gequalificeerd, daarin met de meeste duidelijkheid, bepaaldheid en letterlijk zij omschreven, zoo dat er voor den regter geene ruimte overblijve, om, bij redenering en gevolgtrekking, die qualificatie op andere, in de wet niet aangewezen, daden toe te passen; dewijl anders de eer, de vrijheid en het leven der ingezetenen afhankelijk wordt van de meer of minder gegronde redenering wijze des regters, en men, bij veronachtzaming van dit vereischte, gevaar loopt, om soms den regter zijne eigene verwarde denkbeelden te zien houden voor eene in de wet gegronde uitlegging der wet, en de zelve daad, door de onderscheiden regtbanken, ja soms, op onderscheiden tijden, door dezelfde rechtbank geheel verschillend te zien beoordeelen; dewijl in dat geval, die beoordeeling niet afhangt van de standvastige en onveranderlijke bepalingen der wet, maar van de bedriegelijke onstandvastigheid van willekeurige uitleggingen. « La loi Julie, » zegt MONTESQUIEU « avait rendu coupables de lèse-majesté, non seulement ceux « qui fondoient les statues des Empereurs, mais ceux qui commettoient « une quelconque action semblable; CE QUI RENDAIT CE CRIME ARBITRAIRE.»

Het tweede onmisbaar vereischte eener criminele wet is, dat de straf, zoo veel als de misdadig, niet moet afhangen van de willekeur des regters; maar nauwkeurig door de wet moet bepaald zijn. Ik acht het te minder noodig de noodzakelijkheid van dit beginsel opzettelijk te bewijzen, daar als van zelve in het oog valt, dat bij de veronachtzaming van dit beginsel, hetwelk een der zekerste waarborgen bevat voor de gerustheid der ingezetenen, de wettende magt op den persoon des regters, wordt overgebracht, en daar dit beginsel in art. 4 van ons tegenwoordig wetboek van strafrecht uitdrukkelijk is vastgesteld in deze woorden: « geene overtreding, wanbedrijf of misdadig kunnen gestraft worden, met straffen die niet door de wet uitdrukkelijk waren bepaald (prononcées) voor dat dezelve waren bedreven.» Een artikel, hetwelk noch bij de wet van 10 April 1815, noch bij eenige andere wet is afgeschaft of buiten werking gesteld.

Toetsen wij nu de wet van 10 April 1815 eens aan de boven vastgestelde beginselen, wij vinden daar als misdadig uitgezet: *het uitstrooijen van zoodanige geruchten, tijdingen, berigten, of wat dies meer zij, welke eene strekking zouden mogen hebben om de goede gemeente in beweging te brengen.*

Hoezeer ik in het algemeen er niet voor ben om ligtelijk woorden voor synonyma te houden, wilde ik toch wel vragen, wat onderscheid er hier ter plaatsse mag zijn tusschen *tijdingen* en *berigten*, ook wenschte ik wel onderrigt te worden, wat het hier zeggen wil, de gemeente in beweging te brengen? Staat dit woord *beweging* hier in zijne natuurlijke beteekenis, dan rijst als van zelve de vraag: *waartoe?* omdat *beweging* bij de goede gemeente zoo wel uit goede als uit kwade oorzaken ontstaan kan, en zoo wel het uitwerksel kan zijn eener gepaste vreugde, over goede als van onrust over kwade tijdingen. Moet *beweging* hier in eenen kwaden zin worden opgevat, waarom heeft men er dit niet bij gezegd of een ander meer doelmatig woord gebezigd? Dan dit daar gelaten en tot de zaak zelve komende, vraag ik of de uitdrukking: *of wat dies meer zij*; kan geacht worden eene behoorlijke bepaling der misdadig daar te stellen, dan of niet dezelve veeleer een juiste tegenhanger is van de uitdrukking in de Lex 6 ff. ad Leg. Jul. Maj. *aliquid quid simile admiserint*, welke wij boven zoo te regt door MONTESQUIEU hebben zien bespreken, als de toepassing der wet aan de willekeur der regters overleevende, die, bij eene valsche gevolgtrekking, het misdadig kunnen maken wat geene misdadig is, alle zekerheid en veiligheid voor den ingezeten kunnen wegnemen, en hem veroordeelen wegens eene daad, die hij ter goeder trouw voor het minst als onverschillig kan beschouwen, omdat de wet dezelve niet uitdrukkelijk onder bedreiging van straf heeft verboden. Men houde hier vooral onder het oog, dat er geene misdadig, geene criminele misdadig bestaan kan, die niet vooraf door de wet als zoodanig is uitgezet; zoo zelfs, dat wanbedrijven, die de hoogste afkeuring verdienen en alzins waardig zijn bij eene criminele wet onder bedreiging van straf te worden verboden, geene criminele misdadig zijn, wanneer zij niet vooraf door eene wet als zoodanig zijn gequalificeerd. *Ubi nulla lex, ibi neg delictum.* Waar geene wet is, is geene overtreding.

Geene mindere onzekerheid wordt hier te weeg gebracht door de uitdrukking: *welke eene strekking zouden mogen hebben*, waardoor de ingezeten, die eene tijding mededeelt, waarmede hij niets kwaads bedoelde, en die hij ter goeder trouw kon vooronderstellen, geene verbodene strekking te hebben, gevaar loopt om, vooral wanneer de regter met eenen bijzonderen ijver bezield is, wegens dezelve als misdadig te worden veroordeeld; daar het dikwijls van de persoonlijke wijze van zien des regters kan afhangen, er die booze strekking in te vinden, op grond van welke hij den niets kwaads vermoedenden burger aan de strafbepalingen der wet onderwerpt.

De volgende bepaling: *of dezelve door onwaarachtige en verzonnen tijdingen van onheilen of tegenspoed te verontrusten*, is mede niet weinig onrustwekkend. Wat zijn onwaarachtige tijdingen? De zoodanigen, welke in het vervolg blijken met de waarheid strijdig te zijn, die men echter op het oogenblik, dat zij worden mededeeld, ter goeder trouw, voor waarheid houden en aan anderen mededeelen kan? Hoe moeilijk zal niet in de meeste gevallen het bewijs zijn, dat de tijding door hem, wien men om derzelve mededeeling wil vervolgen, verzonnen is; daar, uit den aard der zaak, een beroep op personen, die men niet in de gelegenheid is, als waarborgen op te roepen in dezen zoo natuurlijk is. Wat is hier *verontrusten*, en welke is de graad van verontrusting, die vereischt wordt om die mededeeling strafbaar te maken? Waardoor wordt die bepaald? Door de gevoeligheid van de personen, aan welke de tijding wordt mededeeld? Waar is daarvan de maatstaf? Door den aard der tijding zelve? dan moest die in de wet bepaald zijn; eene bepaling die wij te vergeefs in dezelve zoeken. — Om kort te gaan, liet is klaar, dat *verontrusten* hier noch het rechte woord, noch de rechte zaak is, maar dat, zal de wet kunnen geacht worden eene redelijke bedoeling te hebben, zij moet verondersteld worden eene zoodanige poging tot het stichten van oproer te hebben willen verbieden, als waartoe het uitstrooijen van ontrustende tijdingen als middel gebezigd wordt. Maar waarom dit dan niet gezegd en behoorlijk bepaald, bij de wet zelve, die alleen onpartijdig is, en waarom in deze zoo gewichtige zaak de dierbaarste belangen der ingezetenen overgelaten aan de willekeurige en altijd gevaarlijke wijsheid van den regter?

Wat zal men zeggen van de uitdrukking: *hetzij door eenigerhande*

HUIS, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de *Koningstraat*, wijk F. No. 24, waarbij eene *PAARDENSTAL* en *KOETSHUIS* daaraan annex, uitkomende in de *Arke Noach Steeg*, voorzien van een aantal *BOVEN- en BENEDENKAMERS, POMPEN, KEUKEN, KELDERS* en al wat verder tot gebruik of tot agreement in zulk een Heerenhuis noodig of dienstig kan geacht worden.

Bij inzaat gebragt op f 1229. —

2. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de *Oeverstraat*, wijk B No. 62, aan de eene zijde het Huis de *Goude Leeuw* en aan de andere zijde een *Steege*.

Ingezet op f 1029. —

3. Een GEDEELTE eener TUIN, buiten de *Velperpoort*, aan den *Steenweg* naar *Velp* gelegen, welk perceel, zeer geschikt tot opbouw van een of meer Woningen, in twee gedeelten en in massa zal worden geveild; grenzende het geheel oostwaarts de *Schuur* van den Heer *VAN OMMEREN*, westwaarts de *Wentz*, zuidwaarts den Heer *J. W. EVERE* en noordwaarts de *Steenstraat*.

De Massa is bij inzaat gebragt op f 825. —

Dit wordt verder bekend gemaakt, dat de Verkoop van het bij de vorige Couranten onder No. 4 geannoteerde Huis en Erve, in de *Duitsche Steeg*, wijk C. No. 114, op goedvinden der Eigenaren geen verdere voortgang zal hebben.

Ter bekoming van informatie, aangaande de *Conditionen van Verkoop*, kan men zich vervoegen ten Kantore van genoemden *Notaris* in de *Bakkerstraat* te *Arnhem*.

De *Notaris* *Mrs. J. NYHOFF*, te *Arnhem*, geeft

advertentie door deze dat de reeds vroeloofig aangekondigde publieke verkoop van ongeveer 230 Vaten *ROODE BORDEAUX, CETTISCHE en RYNWYNE*, alle van de beste kwaliteiten en merken, en breeder bij de

Aanplak-Bijzeten omschreven, zal plaats hebben te *Arnhem*, den 25 Maart 1828, des voormiddags ten 10 ure, in het *Logement het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*. — Nopens de *Conditionen* van stonden aan informatie te bekomen bij gezegden *Notaris*, alsmede bij de Heeren

VAN LINGEN en VAN DEN BROEK, Makelaars te *Arnhem*, bij wie tevens verkrijgbaar zijn de *Notities* der soorten en kwaliteiten; terwijl tot het proeven der Wijnen gelegenheid zal worden gegeven; gedurende twee dagen voor den verkoop, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 uren, aan de zoodanigen welke zich daartoe aan den *Kelder*, onder het Huis van den Heer *PEASBERG*, in de *Ketelstraat* te *Arnhem*, zullen vervoegen; zullende verder geene Proeven verkrijgbaar zijn.

H. MEYMETTENBRINCK, *Notaris* in het *Kanton Barneveld*, zal ten huize van den *Logementhouder WILLEM SCHIMMEL*, te *Barneveld*, op Dinsdagen den 25 Maart en den 8 April 1828, beide des voormiddags precies ten elf ure, bij inzaat en finale toeslag, veilen en verkoopen:

No. 1. Een heethoek, staande nabij de *Wijk* Gemeaal hebbende *WIJN- en KORENMOLEN*, de *Puurveensche Molen* genaamd, met eene daarbij staande goed gesitueerde HUIS ZINGE, (waarin voorheen verscheidene jaren *Kruidenterij* affaire is gedaan, die op nieuw met succes zou kunnen worden hervat) *HOF, BRINK en MOLENWERF*, *BAKHUIS, SCHUUR, KORENBERG* en verdere *GETIMMERTE*; alsmede diverse om en in de nabijheid van dezelve Molen liggende *BOUW-, WEI- en DRIESTLANDEN*, te zamen groot drie en een halve *Bunders*; alles staande en liggende bij den anderen te *Puurveen*, *Buurschap Kootwijkerbroek*, *Gemeente Kootwijk*, *Kanton Barneveld*.

No. 2. Twee Perceelen *BOUWLAND*, de *Molenkampen* genaamd, liggende als voren, te zamen groot ruim een en een halve *Bander*.

De voorschrevene Perceelen kunnen dadelijk na de finale toeslag door de Koopers worden aanvaard.

De Eigenaren zijn voornemens in de aanstaande maand April of Mei, zullende de bepaalde dagen van *Veiling en Verkoop* nader worden bekend gemaakt, ten huize van de *Weduwe OUDENAMPSEN*, binnen *Lochem*, in het openbaar te verkoopen: De Adellijke *HAVEZATE* het *Overlaar*, zeer aangenaam en vrij van *Overstroming*, gelegen in de *Provincie Gelderland*, tuschen de Steden *Lochem en Borculo*, aan de *Ring de Borkel*, bestaande in een *HEEREN HUIS, BOUWHUIS, STALLINGEN en HOUBERG*, twee *TUINEN* met zeer goede *VRUCHTBOOMEN*, uitgebreide *JAGT* en zultskende *VISSCHERYEN*, beste *HOOL- en WEILANDEN*, acht groote en kleine *BOERDERYEN, BOSSCHEN* van opgaande *BOOMEN en HAKHOUT*. — Kunhende dadelijk na geaccordeerden koop aanvaard worden. — Nadere informatie zijn te bekomen bij *H. J. THOMASSEN*, *Burgemeester* te *Lochem*. Brieven franko.

Het BUITENGOED *AFERENCK*, bestaande in *HEEREN HUIS, KOETS- HUIS* met *STALLING* en *TUINMANS- WONING*, geschikt voor *Zomer- en Winterblijf*, met groote *HOVEN*, ook met of zonder *LAND en WEIDEN*, zeer aangenaam gesitueerd met *BOSCH* en *WANDELINGEN*, bij het *Dorp Hengelo*, twee en een half uur gaans van de *Stad Zutphen*, vrij van *overstroming*; *I.S.T.E.HUUR* om met primo Mei aanstaande te aanvaarden. — Te bevragen bij den Heer *J. H. G. A. L. E. E.*, te *Vorden*.

UIT DE HAND TE KOOP: Een zeer ligte, doch sterk en netjes bewerkte *CHAR à BANC*, met *BOK*, een dito *CARICIE*, beiden geschikt voor een en twee *PAARDEN*, met *AFNEEM- BOVENKAPPEN* en *Pleeten LANTAARENS*, inwendig net bekleed, en zeer gemakkelijk, zelfs om te reizen ingerigt, beiden zoo goed als nieuw. — Informatie bij den *Mr. Zadelmaker D. H. VAN DE POLL*, in de *Koningstraat*, te *Arnhem*.

TE HUUR, tegen April of Mei 1828 te aanvaarden; het aangename, nabij *Zutphen* en den *Stratweg* op *Deventer* gelegen, *BUITENGOED*, het *Else* genaamd; breeder omschreven in de *Haarlemmer Couranten* van 8, 15 en 29 November 1827. — Adres ten Kantore van de Heeren *VAN LAMSWEEDE*, te *Zutphen*,mits Brieven franko.

Men verlangt met primo Mei op eene *BUITEN- PLAATS*, in de *Neder-Betuwe* gelegen, eene *KEUKENMEID*, van de *Protestantsche Godsdienst*, tuschen de 25 en 35 jaar, goed kundende *Koken* en de vereischte *Getuigschriften* wegens hare bekwaamheid en goed gedrag bezit.

Men adresseere zich in Persoon of met gefrankeerde Brieven, onder Letter Z, bij den *Boekverkooper D. H. VAN WELDE S. KERKEN*, te *Tiel*.

WILLEM MEYER, wonende te *Amsterdam*, bij Arrest van het Hof van *Assises* in de *Provincie Gelderland*, op den 2 October 1818 tot *infamante straf*fen veroordeeld zijnde, ter zake der misdad van *valschheid in een onderhandsch geschrift*, heeft op den 27 Februarij 1828 ter *Graffie van het Hoog Gerechtshof te s Gravenhage* doen overbrengen een *Requesit tot Rehabilitatie*; — wordende deze *Bekendmaking* gedaan, overeenkomstig Art. 625 van het *Wetboek van Strafvordering*.

De *Prokureur-Generaal* bij het Hoog Gerechtshof te s Gravenhage, A. W. PHILIPSE,

De *Ondergeteekenden*, sedert 10 jaren zittende, heeft op het maken van gewezen *HENNIPBRAND-SPUITSELANGEN* zonder Naad, vermaant dit hun werk tot eene volkomenheid te hebben gebragt, dat zij (ook volgens het oordeel van deskundigen) minne Slangen getuistlijk durven laten vergelijken met de beste, die elders gemaakt worden. Zij hebben dan ook het genoegen gehad van tijd tot tijd met aanzienlijke commissien te worden bevestigd, zoo als onder anderen voor het *Brandwezen der Steden Arnhem, Elbergh en Sneek*. Zij gebruiken deze gelegenheid, om zich tot het leeren van gemeinde *Brandspuitslangen* aan te bevelen, met verzekering van prompte en billijke bediening.

Bohné, (in *Over-Yssel*) den 27 Februarij 1828.

J. ABBINK en ZONN.

De *Ondergeteekende* heeft de eer het geerde *Publiek* te verwilligen, dat hij alhier is aangekomen met een aanzienlijk *Assortiment ZYDEN WATERDICHTE ZWARTTE en WITTE MANS- HOEDEN*, welke de proef kunnen doorstaan, zijnde de *Modellen* naar den laatste smaak, welke hij tegen de verminderde prijzen van f 4, f 5 en f 6 kan afleveren; ook *KINDERHOEDEN* tegen f 3.50. — Het aanmerkelijk debiet, in andere Steden van het *Koninkrijk* genoten, in acht nemende, houdt hij zich verkerd, dat zulks alhier niet minder zal zijn, wijl niemand die *kwaliteit* voor zulke lage prijzen kan leveren; voor *kleur en standhouden* staat hij in. Is uitgenakt bij *ROBERT* in de *Brabandsche Kroon*, op de *Groote Markt*, te *Arnhem*.

J. A. BOLONGARO.

Bij de *Boekhandelaars M. SCHEONEVELD en ZONN*, in de *Bedrstraat*, No. 1, te *Amsterdam*, wordt Heden uitgegeven: *WELMEENENDE WAARSCHUWING aan mijne eenvoudige Stad- en Landgenooten*, om in geene der nieuw opgerigte *Levensverzekering- Maatschappijen* of *Weduwen-Fondsen* deel te nemen, dan na overens met deskundigen te hebben geraadpleegd. Benevens een *WOORD*, over de zoo *schadelijke, thans afgeschafte BRUSSELSCH* en over andere *LOTTERYEN*, beide met opbeiderende *Tabellen*, ook betrekkelijk de *MAATSCHAPPY: TOT HEIL DER VROUWEN*, door *M. J. DECKER*, de *Prijs 70 Ct.*

I N T E E K E N I N G, tot 15 Maart,

Op eene *Nederduitsche* overzetting van het *opgevoerde Werk* van den *Praagschen Hoogleeraar J. G. SOMMER*, getiteld: *Gsmälte der Physischen Welt, oder unterhaltende Darstellung der Himmels- und Erdkunde, nach den besten Quellen und mit beständiger Rücksicht auf die neuesten Entdeckungen*. Blijkens het, in de voornaamste *Boekwinkels* om niet verkrijgbare *Prospectus*, zal dit werk worden uitgegeven in zes Deelen, gr. 8vo, met negenog *vijftig Platen* en *Kaarten*, onder den titel: *BEWAARDING VAN HET WERKSTELSEL EN VAN ONZEN AARDBOU, VOLGENS DE JONGSTE ONTDEKKINGEN*. — De *nathet* der *Inteekenaren* zullen voor het eerste *Deel* geplaatst worden. De uitgave geschiedt bij de *GEBROEDERS DIEDERICH*, te *Amsterdam*.

H. C. A. THIEME, te *Zulphen*, heeft op den 16 Februarij j. l. aan den *WEdelen Achtb. Heer Burgemeester* op nieuw, ter *interlineaire* vertaling in het *Nederduitsch*, vertoond: *RASSELAS, Prinz von Abyssinien, von JOHNSON. Hamburg 1826*; en bij de voornaamste *Boekhandelaars* in dit *Rijk* verkrijgbaar gesteld.

Mr. G. DORN SEIFFEN, *Grammatica Latina, in Scola- rum Usum*, 3 vol. editio altera f 3.60

KRAFT, *Geschiedenis van Oud Griekenland*, ter vertaling in het *Latijn* - 2.40

JACOBS en DÖRING, *Latijnsch Leesboek* voor eerstbeginnen- den; bewerkt door *G. LREN*, *Rector der Latijnsche Scholer* te *Zwolle* - 1.25

MEININGEN, *Hoogduitsche Spraakkunst*, met veel verbeterde druk - 1.80

MEININGEN, *Fransche Leesoeeningen*, tot *Nut en Vermaak*, geschikt voor *Fransche Scholen*, om in het *Nederduitsch* te vertalen; voorzien met een *woordenboekje*, waarin men de moeijelijkste *Spreekwijzen* vinden kan. *Vijfde* veel verbeterde druk. - 1.10

Sammlung auslesener Geschichten und Erzählungen zum Nutzen und Vergnügen dieser, welche die Deutsche Sprache erlernen wollen, 4. verbesserte Auflage, herausgegeben von *G. F. B. W. FREDERIKS*. - 0.95

AANMERKINGEN OP HET ONTWERP VAN EEN *WETBOEK* OP HET *STRAFEREGT* voor het *Koninkrijk der NEDERLANDEN*, door *W. L. F. C. VAN RAPPARD*, *Lid der Ridderschap van GELDERLAND* en *Substituut-Officier bij de Regbank van reken en de ZUTPHEN*. Onder hovengeuomden titel is heden bij den *Boekhandelaar J. F. THIEME*, te *NYMEGEN*, het 6de en 7de *Stukje* van de *pers* gekomen en alom verzonden, waarmede dat *hoogstbelangrijk, zaakrijk* en met gepaste *vrijmoedigheid* geschreven werk, compleet is. De *prijs* van het geheel is f 6 — 60.